

Nota van beantwoording zienswijzen op het Ontwerp-Regionaal Waterprogramma Drenthe 2022-2027

Provincie Drenthe, oktober 2021

ALGEMEEN

Hieronder een algemene reactie op een aantal in verschillende zienswijzen opgenomen reacties.

A. De sturende rol van water

In verschillende zienswijzen wordt meer aandacht gevraagd voor de sturende rol van water in de ruimtelijke ordening of het grondgebruik. In het Ontwerp Regionaal Waterprogramma is dit onderwerp agenderend opgenomen, namelijk als volgt: “Wij verkennen de ruimtelijke gevolgen van klimaatverandering in het landelijke gebied, waarbij de beschikbaarheid van water van invloed is op het grondgebruik”. Uit de zienswijzen komt naar voren dat deze invulling te smal is en het ook moet gaan over wateroverlast en waterkwaliteit.

Reactie:

De drie droge jaren (2018 t/m 2020) en de extreme neerslag die we dit jaar zien maken opnieuw duidelijk dat we ons moeten voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatverandering raakt hierbij het volledige omgevingsbeleid van de provincie en daar zal ook de uiteindelijk doorwerking moeten plaatsvinden. Water is hierbij zowel sturend in de ruimtelijke ordening als voorwaardenscheppend voor de ruimtelijke ordening en maatschappelijke opgaven. Om die reden is de ruimtelijke duiding van de gevolgen van klimaatverandering agenderend in het Regionaal Waterprogramma opgenomen. Naar aanleiding van uw reacties zullen wij in het Regionaal Waterprogramma duidelijker aangegeven hoe we dat de komende periode verder gaan uitwerken.

Tekstvoorstel Regionaal Waterprogramma:

De volgende tekst toe te voegen aan de inleiding in hoofdstuk 3:

“Het watersysteem is één van de robuuste systemen in de Omgevingsvisie. Water is hierbij zowel sturend in de ruimtelijke ordening als voorwaardenscheppend (dienend) voor maatschappelijke opgaven. Denk hierbij aan het belang van water voor de drinkwatervoorziening, natuur, de landbouw en andere economische ontwikkelingen. De wateropgave manifesteert zich hier als een verdelingsvraagstuk. De sturende rol van water komt het huidige beleid in de Omgevingsvisie komt als volgt naar voren:

Ruimte voor water in de beekdalen;

Ruimtelijke bescherming waterbergingsgebieden aan de rand van het plateau;

Robuuste begrenzing natuurgebieden op basis van de hydrologie. In de natuurgebieden houden we, met het oog op hydrologisch herstel van de natuur, water vast en dragen hiermee bij aan het voorkomen van wateroverlast benedenstrooms.”

De volgende tekst toe te voegen aan hoofdstuk 3 onder de kaart:

“De het waterhuishoudkundige beleid gekoppeld aan de functiekaart is voorwaardenscheppen voor maatschappelijk opgaven gebaseerd op het huidige beleid in de Omgevingsvisie en is kaderstellend voor de waterschappen. Onder “Wat gaan we doen” gaan we in op wat klimaatverandering betekent voor de langere termijn, waarbij de sturende rol en het verdelingsvraagstuk van het grond- en oppervlaktewatersysteem voor de lange termijn verder wordt vormgegeven.”

In hoofdstuk 3, onder “Wat doen we nu” toevoegen: *“In gebiedsprocessen zal in samenwerking met de mensen die wonen en werken steeds maatwerk worden gehanteerd dat is gericht op een landgebruik dat past bij het watersysteem en de waterbeschikbaarheid.”*

In hoofdstuk 3 onder “Wat gaan wij doen” de zin: *“Wij verkennen de ruimtelijke gevolgen van klimaatverandering in het landelijke gebied, waarbij de beschikbaarheid van water van invloed is op het grondgebruik”* als volgt aanpassen: *“Wij verkennen de ruimtelijke gevolgen van klimaatverandering in het landelijke gebied. In 2022 voeren we samen met onze partners een onderzoek uit naar de gewenste watercondities in 2050 op basis van enerzijds een balans tussen het voorkomen van wateroverlast en een goede waterkwaliteit en optimale beschikbaarheid van zoetwater en anderzijds een balans tussen het dienen van maatschappelijke functies en een optimale waterhuishoudkundige inrichting. Wij ontwikkelen op basis hiervan input voor de Omgevingsvisie waarbij de sturende rol van het grond- en oppervlaktewatersysteem verder wordt vormgegeven. Hierbij gaat het om “passend grondgebruik” op basis van watercondities met het oog op: het voorkomen van wateroverlast in 2050 en verder het vasthouden van grondwater voor droge perioden (vergroten grondwatervoorraad door ondieper ontwateren op het plateau en in de beekdalen) hydrologische herstel van Natura 2000-gebieden door het inrichten en reguleren van overgangszones voorkomen van veenoxidatie en daarmee bodemdaling. een robuuste inpassing van de grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening het beschermen van de grondwaterkwaliteit en in het bijzonder de grondwaterbeschermingsgebieden Daarnaast is het watersysteem ook voorwaardenscheppend voor maatschappelijke opgaven. Bij de uitwerking zoeken we een balans tussen de sturende rol van water en voorwaardenscheppende rol. Een balans die we kunnen gebruiken bij verdelingsvraagstukken in het watersysteem.”*

B. Samenwerking

In verschillende zienswijzen wordt aangegeven dat de opgave door de verandering van het klimaat en de gewenste waterkwaliteit alleen gezamenlijk kan worden gerealiseerd. U geeft ook aan dat de samenwerking van de zuidelijke en noordelijke waterschappen wordt gemist. De groene partijen doen in hun zienswijze de suggestie voor een ‘Drentse watertafel’. U geeft aan dat de samenwerking die is ontstaan onder de Omgevingsagenda Noord en meer in het bijzonder de werkplaats Drentsche Aa/hoge zandgronden een goed voorbeeld is.

Reactie:

In onze inleiding van het Ontwerp Regionaal Waterprogramma schetsen we het belang van de bestuurlijke samenwerking. Een samenwerking die vooral is georganiseerd in de stroomgebieden Rijn-Oost en Rijn-Noord/Nedereems. Op ad hoc basis worden onderwerpen afgestemd in Commissie Landelijk Gebied. Daarnaast is er een goede onderlinge samenwerkingen tussen waterschappen en drinkwaterbedrijven en de provincie. Bij het voeren van bestuurlijk overleg maken wij steeds de afweging tussen de toegevoegde waarde van het overleg en de bestuurlijke drukte die een nieuw overleg met zich meebrengt. Voor veel onderwerpen zoals de inhoudelijke uitwerking van de Kaderrichtlijn Water is de samenwerking op stroomgebiedsniveau afdoende. Voor de uitwerking van de gewenste watercondities in 2022 is het wenselijk om op Drentse schaal bestuurlijke afstemming te organiseren. Wij zijn van mening dat dit goed in de bestaande Commissie Landelijk Gebied kan plaatsvinden.

Tekst Regionaal Waterprogramma

In hoofdstuk 1 onder bestuurlijke samenwerking, onder de derde alinea toevoegen: "Op Drentse schaal werken we samen in de Commissie Landelijk Gebied."

C. Grondwatervoorraad

De waterschappen vinden de algemene doelstelling van het verhogen van de grondwaterstand in 2030 met 20 cm niet realistisch.

Reactie:

De verhoging van de grondwaterstand met 20 cm is als richtwaarde opgenomen in de Grondwateragenda van Rijn-Oost. Tevens is bij de maatregel "Optimalisatie operationeel peilbeheer in hoofdsysteem van regionale waterbeheerders" in het Zoetwaterprogramma Oost-Nederland 20 verhoging van de grondwaterstand in 2050 als effectiviteit van deze maatregel opgenomen. Gelet op het feit dat deze indicatieve richtwaarde past bij de lange termijn onderschrijven wij de opmerking dat dit onder de doelen in het Regionaal Waterprogramma voor 2022-2027 te prematuur is. Het past beter bij de uitwerking voor de lange termijn (zie ook onze reactie onder A).

Tekst Regionaal Waterprogramma

Hoofdstuk 3 onder doelen de zin: "*We streven naar een gemiddelde grondwaterstand in het voorjaar die 20 cm hoger is in 2030*" als volgt wijzigen: "*We streven naar een gemiddelde grondwaterstand in het voorjaar die 20 cm hoger is in 2050.*"

D. Veenoxidatie

In een aantal zienswijzen wordt aangegeven dat een concrete toelichting bij de aanpak van veenoxidatie door de provincie wordt gemist. U geeft aan dat bij het participatietraject dat u in het kader van uw WBP heeft georganiseerd naar voren kwam dat men van de overheden vraagt tempo te maken met de aanpak van de veenoxidatievraagstukken. Dit vereist concrete maatregelen en duidelijkheid richting de inwoners. U geeft aan dat de provincie hierin een belangrijke en coördinerende rol heeft.

Reactie:

Ons beleid in het Regionaal Waterprogramma is gebaseerd op de Omgevingsvisie. Inmiddels zijn er wel verschillende ontwikkelingen zoals die in het kader van het klimaatakkoord, waar in een landelijk onderzoek wordt gekeken of er ook effectieve maatregelen in beekdalen genomen kunnen worden om CO₂-emissie te voorkomen. Bovendien hebben wij samen met de provincie Groningen opdracht gegeven om een plan van aanpak voor de veengronden in Drenthe en Groningen op te stellen. Daarnaast hebben Provinciale Staten de Motie bodemdaling en funderingsherstel (2 juni 2021) aangenomen om de bodemdaling in Drenthe in kaart te brengen, waarbij veenoxidatie een van de mogelijke oorzaken is van bodemdaling. Wij nemen de verkenning van de opgave veenoxidatie op onder "Wat gaan we doen". De uitkomst zal worden ingebracht bij ons proces om te komen tot de gewenste watercondities in 2050 (zie onze algemene reactie onder A).

Tekst Regionaal Waterprogramma

In hoofdstuk 3 onder "Wat gaan we doen" het volgende actiepunt opnemen: *"Verkennen omvang van de opgave veenoxidatie, waarbij de (technische) mogelijkheden, de maatschappelijke kosten en baten globaal in kaart worden gebracht."*

BEANTWOORDING AFZONDERLIJKE ZIENSWIJZEN

Nr	Samenvatting zienswijze	Beantwoording	Voorstel voor tekstwijziging
1.	<p>Waterschap Drents Overijsselse Delta</p> <p><i>Samenwerken in een snel veranderende omgeving</i></p> <p>U geeft aan te willen inzetten op voortzetting van onze samenwerking binnen de provincie Drenthe en op versterking van de afstemming en samenwerking met de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest binnen de regio noord. U geeft daarbij aan dat deze samenwerking een impuls heeft gekregen met de Omgevingsagenda Noord. U vindt het daarbij belangrijk dat een relatie wordt gelegd tussen het RWP en de Omgevingsagenda Noord en u ziet graag dat hierbinnen de werkplaats `klimaat en waterbeschikbaarheid in de hoger gelegen gebieden van Drenthe` concreet vorm gaat krijgen.</p>	Zie algemene reactie onder A en B	Zie de tekst onder A
2.	<p><i>Ruimtelijke inrichting: ontwikkelingen en doelen (bladzijden 8/9/20)</i></p> <p>U vraagt op basis van de Omgevingswet meer aandacht voor de noodzaak om vanuit andere gezichtspunten het beslag op onze ruimte te bezien. U vraagt hiervoor meer aandacht in het RWP. Bij het indelen of herinrichten van</p>	Zie algemene reactie onder A	Zie de tekst onder A

	de ruimte zal vaker gekeken worden naar wat de fysieke ruimte aankan, de functies en voorzieningen in een bepaald gebied, wat de betekenis van waterbeheer daarin is en hoe we hoge kosten in de toekomst kunnen voorkomen.		
3.	<i>Grondwaterstand (doelen, bladzijde 9)</i> U vindt een verhoging van de grondwaterstand met 20 centimeter prematuur. U stelt voor om met de betrokken partners in gesprek te gaan over deze ambitie en de concrete vertaling daarvan.	Zie algemene reactie onder C	Zie tekstwijziging onder C.
4.	<i>Doelen en functies regionaal watersysteem (bladzijde 9)</i> U geeft aan dat de doelen zijn geformuleerd vanuit de verschillende functies. U mist hierbij een goede balans tussen enerzijds wateroverlast zoveel mogelijk voorkomen en anderzijds watertekorten voorkomen. Dat gaat verder dan het vergroten van het watervasthoudend vermogen van de bodem.	Bij de uitwerking van de waterhuishouding inrichting bij de functies gaan we uit van het beleid in onze Omgevingsvisie met als aanvulling om de grondwatervoorraad te vergroten. Dit is het huidige beleid en geldt voor de periode 2022-2027. Er is binnen dit beleid wel degelijk een balans tussen enerzijds het voorkomen van wateroverlast en anderzijds watertekorten. Dit blijkt uit ons beleid voor de beekdalen dat is uitgewerkt in hoofdstuk 7, het verbinden van de wateropgave aan natuur, waarbij we ernaar streven om zoveel mogelijk water in de natuur vast te houden en ons stimuleringsbeleid op het gebied van zoetwatervoorziening. Op onderdelen zullen we dit in de tekst verduidelijken.	Hoofdstuk 3, onder “Wat doen wij nu” het eerste actiepunt als volgt wijzigen: “ <i>Wij verbinden de uitvoering van de wateropgave zoveel mogelijk met de uitvoering van het natuurbeleid (Programma Natuurlijk Platteland), waarbij voor hydrologisch herstel water in natuurgebieden wordt vastgehouden en dit draagt bij aan het voorkomen van wateroverlast benedenstrooms</i> ” Hoofdstuk 3, onder “Wat doen we nu” het volgende actiepunt toe te voegen: “ <i>We beschermen de ruimte voor water in de beekdalen doormiddel van regels in onze Omgevingsverordening (zie hoofdstuk 7).</i> ”

<p>5.</p>	<p><i>Omgevingswaarden wateroverlast (bladzijde 21)</i></p> <p>U geeft aan dat de omgevingswaarde wateroverlast voor u richtinggevend is. U geeft aan de natuurlijke werking van het systeem in stand te houden en zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied. In uw peilbeheer zoekt u daarom steeds de bovengrens op. U geeft aan dat het daardoor denkbaar is dat het strak vasthouden aan een omgevingswaarde niet altijd wenselijk is, omdat beoogde maatregelen om wateroverlast te voorkomen nadelig kunnen zijn voor de waterbeschikbaarheid in een bepaald gebied. Dit echter altijd onder de voorwaarde dat een gebiedsproces is doorlopen en dat hiervoor in het gebied draagvlak aanwezig is.</p>	<p>De Omgevingswaarde wateroverlast is opgenomen in de Provinciale Omgevingsverordening en is daarmee een hard kader. U zult dus moeten vasthouden aan de gestelde omgevingswaarde. In het Regionaal Waterprogramma schetsen wij het proces hoe de omgevingswaarde tot stand komt en daarin heeft u een belangrijke adviserende rol. U kunt altijd op basis van een gebiedsproces een nieuw voorstel voor een omgevingswaarde indienen. Zoals uit ons beleid blijkt heeft u met name in de beekdalen veel ruimte om dat doen. De provincie zal uw voorstel wegen en daarna indien van toepassing opnemen in de Omgevingsverordening.</p>	<p>-</p>
<p>6.</p>	<p><i>KRW doelen overig water</i></p> <p>U geeft dat de provincie Drenthe voor overige wateren in uw werkgebied en dat van Waterschap Vechtstromen in 2020 al ecologische doelen heeft afgeleid. Dit in samenwerking met de waterschappen en de provincie Overijssel. Deze doelen richten zich op de fysisch chemische waarden (ecologie</p>	<p>Met de beide zuidelijke waterschappen zijn in samenspraak met de provincie Overijssel in 2020 reeds doelen voor overige wateren afgeleid. Voor de beide noordelijke waterschappen loopt in samenspraak met de provincie Groningen nog het traject om tot doelafleiding te komen. Vertrekpunt voor ons is zoveel mogelijk uniformiteit bij de doelen voor</p>	<p>In hoofdstuk 4 (Waterkwaliteit) onder "Wat doen wij nu" het vijfde actiepunten als volgt wijzigen: <i>"Samen met de beide noordelijke waterschappen en de provincie Groningen werken wij aan het afleiden van doelen voor de waterlichamen die niet vallen onder de Kaderrichtlijn Water. Met de beide zuidelijk</i></p>

	<p>ondersteunende parameters) behorende bij de klasse “goed” uit de STOWA maatlatten per watertype. Het bereiken van de klasse “goed” betreft een streven op de lange termijn (na 2027) dat u denkt te kunnen bereiken op grond van de effecten van generiek (mest)beleid. Voor de vergunningverlening gaat u uit van “geen verslechtering van de huidige toestand”. Deze doelen zijn inmiddels vastgesteld door het bestuur van WDODelta en opgenomen in het concept-RWP van de provincie Overijssel. Omdat wij binnen ons gehele werkgebied op dezelfde wijze met doelen willen omgaan, verzoekt u om deze doelen expliciet in het RWP op te nemen.</p>	<p>overige wateren. Onze inschatting is dat de doelen die voor de overige wateren in het beheergebied van de noordelijke waterschappen worden afgeleid niet wezenlijk zullen afwijken van de doelen bij de zuidelijke waterschappen. Daarom zullen wij de tekst aanpassen en onderscheid maken tussen de situatie voor de beide zuidelijke waterschappen (doelen reeds afgeleid) en de beide noordelijke waterschappen (doelen nog af te leiden).</p>	<p><i>waterschappen en de provincie Overijssel is dit traject in 2020 afgerond”</i></p> <p>In 2.6 van het KRW besluit de bestaande tekst vervangen door:</p> <p><i>“Een aanzienlijk deel van het oppervlaktewater in Nederland, en daarmee ook in Drenthe, is gesitueerd buiten de begrenzing van de oppervlaktewaterlichamen. Voor deze zogenaamde overige wateren zijn in samenwerking met de provincie Overijssel en de beide zuidelijke waterschappen in 2020 ecologische waterkwaliteitsdoelen afgeleid. De doelen betreffen het niveau ‘goed’ voor het bijbehorende watertype, gericht op de ecologie ondersteunende fysisch-chemische parameters. Het niveau wordt bij de zuidelijke waterschappen nog niet in alle overige wateren gehaald. Het bereiken van dit niveau betreft een doel voor de langere termijn en behoeft in tegenstelling tot de KRW-waterlichamen niet in 2027 te zijn bereikt. Uitgangspunt is dat achteruitgang van de kwaliteit wordt voorkomen (geen verslechtering van de huidige toestand). Er is geen specifiek maatregelprogramma aan het doelbereik gekoppeld.</i></p>
--	---	---	---

			<p><i>Met de beide noordelijke waterschappen wordt in samenwerking met de provincie Groningen nog gewerkt aan het afleiden van ecologische waterkwaliteitsdoelen (planning 2022). Ook voor de noordelijke waterschappen is het vertrekpunt dat de doelen, in tegenstelling tot de doelen voor de KRW-oppervlaktewaterlichamen, niet in 2027 gerealiseerd behoeven te worden. Uitgangspunt zal zijn dat er geen achteruitgang van de kwaliteit mag optreden (dus huidige toestand is doel).</i></p> <p><i>Voor waardevolle wateren (bijvoorbeeld sommige diepe plassen of wateren gesitueerd in natuurgebieden) is mogelijk een hoger ambitieniveau haalbaar. Daarvoor is inzicht nodig in de huidige toestand. Om daar inzicht in te verkrijgen is in samenwerking met de beide noordelijke waterschappen een meetprogramma opgestart. Mochten de resultaten aangeven dat voor waardevolle wateren een hoger ambitieniveau haalbaar is, dan zullen de ecologische waterkwaliteitsdoelen daarvoor in afstemming met de waterschappen worden afgeleid (planning 2022).”</i></p>
--	--	--	---

<p>7.</p>	<p><i>KRW doelen overig water</i> Verder geeft u aan dat de ontwerptekst niet duidelijk is waarom er wordt aangegeven dat de doelen niet in 2027 behoeven te worden gerealiseerd terwijl voor deze doelen als uitgangspunt “geen verslechtering van de huidige kwaliteit” wordt gehanteerd.</p>	<p>De tekst wordt aangepast zodat de insteek op dit vlak helder is.</p>	<p><i>Zie de tekst onder regel 6.</i></p>
<p>8.</p>	<p>Waterschap Hunze en Aa's</p> <p><i>Sturende rol van water</i> In algemene zin mist u in het RWP de aandacht voor de rol van water in de ruimtelijke ordening, waarbij water een sturend element moet zijn. Dit principe krijgt nadrukkelijke aandacht in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en het Nationaal Water Programma (NWP). Het gaat hierbij om een fundamentele keuze om het grond- en oppervlaktewatersysteem, in brede zin, bepalend te laten zijn bij ruimtelijke keuzes. U geeft aan dat dit op pagina 5 wel als ambitie verwoord is, maar u vindt het onvoldoende integraal uitgewerkt. Regelmatig wordt het watersysteem neergezet als 'dienend' aan de functie van een gebied. U zou graag zien dat hetgeen u op pagina 17 staat met betrekking tot de grondwateronttrekkingen, namelijk sturing aan de voorkant in de ruimtelijke</p>	<p>Het beleid in het Regionaal Waterprogramma voor 2022-2027 gebaseerd is op de Omgevingsvisie en op basis hiervan volgt ons beleid voor de korte termijn de aangeduide functies. Zoals onder onze algemene reactie onder A staat is hierbij wel degelijk sprake geweest van een sturende rol van water, maar dit is gelet op de klimaatverandering voor de lange termijn niet voldoende. Zie verder onze algemene reactie onder A.</p>	<p>Zie de tekst onder A.</p>

	ordening, breder toepast, ter bescherming van het gehele grond- en oppervlaktewatersysteem.		
9.	<i>Grondwateragenda</i> U vraagt om een Grondwateragenda ook binnen de stroomgebieden Rijn-Noord en Nedereems op te stellen. Dit zou als actie in het RWP opgenomen kunnen worden en u vraagt van de provincie een coördinerende rol	Wij vinden dat het beter is om het gedachtegoed van de Grondwatervisie van Rijn-Oost mee te nemen in onze uitwerking van de gewenste watercondities in 2050. Zie verder onze algemene reactie onder A.	-
10.	<i>Grondwatervoorraad</i> Waar is de schatting van de totale hoeveelheid grondwater van 150 miljard m ³ op gebaseerd.	Gebaseerd op een gemiddelde dikte van het zoete watervoerende pakket van 150 m, een porositeit van 0.3 en de oppervlakte van de provincie	-
11.	<i>KRW toestand</i> U vindt dat wij ten aanzien van de oppervlaktewaterlichamen een te negatief beeld schetsen. De realiteit is dat er reeds veel maatregelen getroffen zijn en lokaal kwaliteitsverbeteringen te zien zijn. Het kost tijd voordat het effect van maatregelen op grotere schaal zichtbaar en meetbaar is. U vindt dat deze alinea u genuanceerder geschreven zou kunnen worden.	Door het "one out all out principe voldoen veel oppervlaktewaterlichamen niet aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Dat neemt niet weg dat er al veel maatregelen zijn uitgevoerd en er ook veel vooruitgang is geboekt Deze nuancering zal worden toegevoegd.	In hoofdstuk 2 onder Toestand, de zin: <i>"De oppervlaktewaterlichamen voldoen voor de Kaderrichtlijn Water nog lang niet allemaal aan de gestelde doelen"</i> wijzigen in: <i>"De oppervlaktewaterkwaliteit is door de uitgevoerde maatregelen waarneembaar verbeterd, maar binnen de systematiek van de Kaderrichtlijn Water wordt nog niet aan alle doelen voldaan."</i>
12.	<i>KRW en grondaankopen</i> U geeft aan dat u voor de realisatie van de resterende KRW-maatregelen in Drenthe veelal afhankelijk bent van grondaankopen	Grondaankoop is in een aantal gevallen van groot belang voor het realiseren van de KRW doelen, zowel voor het grond- als het	In hoofdstuk 4, aanvullende tekst onder "Wat doen wij nu": <i>"Als onderdeel van het programma Natuurlijk Platteland worden gronden aangekocht mede</i>

	<p>door de provincie; vanuit de provinciale natuuropgave. Juist deze resterende KRW-maatregelen zullen een bepalend effect hebben op het doelbereik. De urgentie voor deze grondaankopen mist u in het RWP. U mist het belang van grondverwerving ook bij de koppeling van de wateropgave aan het Programma Natuurlijk Platteland</p>	<p>oppervlaktewater. De tekst zal op dit punt worden aangepast.</p> <p>Bovendien wordt een tussenevaluatie KRW uitgevoerd in 2024 en het effect van de grondaankoop op de realisatie van de KRW-doelen komt daarbij nadrukkelijk in beeld.</p>	<p><i>gericht op realisatie van zowel grondwater- als oppervlaktewaterdoelen (KRW)."</i></p> <p>Aanvullende tekst in hoofdstuk 4 onder "Wat gaan wij doen":</p> <p><i>"In 2024 wordt een tussenevaluatie KRW uitgevoerd gericht op het doelbereik in 2027.</i></p>
<p>13.</p>	<p><i>Grondwatervoorraad</i></p> <p>U bent niet bekend met het concrete streven van het verhogen van de grondwaterstand met 20 cm. U geeft aan dat dit is een grote en ingrijpende opgave is. Deze opgave heeft u niet als zodanig verwerkt in uw nieuwe (ontwerp) waterbeheerprogramma 2022-2027 (WBP) en u heeft hierover ook geen opmerkingen gekregen van de provincie bij de consultatierondes van het WBP. Het is u ook niet duidelijk ten opzichte van welk referentiejaar deze 20 cm wordt gemeten. Het vergroten van de grondwatervoorraad ziet u als een gezamenlijke opgave, waarbij ook de provincie een belangrijke rol speelt. U verzoekt om dit doel anders te formuleren en adviseren u op te nemen dat gestart wordt met een verkenning, samen met andere partijen in de regio, naar de mogelijkheden om de grondwatervoorraad te vergroten.</p>	<p>Zie algemene reactie onder C</p>	<p>Zie tekstwijziging onder C.</p>

<p>14.</p>	<p><i>Veenoxidatie</i> U geeft aan dat u een concrete toelichting bij de aanpak van veenoxidatie door de provincie mist. U geeft aan dat bij het participatietraject dat u in het kader van uw WBP heeft georganiseerd naar voren kwam dat men van de overheden vraagt tempo te maken met de aanpak van de veenoxidatievraagstukken. Dit vereist concrete maatregelen en duidelijkheid richting de inwoners. U geeft aan dat de provincie hierin een belangrijke en coördinerende rol heeft.</p>	<p>Zie algemene reactie onder C</p>	<p>Zie de tekst onder D.</p>
<p>15.</p>	<p><i>Invulling van de functies</i> U mist bij de invulling van de functies een visie op de toekomstige situatie waarbij het uitgangspunt van 'water als sturend element' wordt uitgewerkt. Op pagina '11 wordt dit deels genoemd, maar wordt dit alleen gerelateerd aan de beschikbaarheid van water. Naar uw mening moet dit breder benaderd worden en ook gaan over wateroverlast en waterkwaliteit.</p>	<p>Zie ons antwoord in regel 4.</p>	<p>Zie de tekst in regel 4.</p>
<p>16.</p>	<p><i>Register grondwateronttrekkingen</i> U geeft aan dat in tegenstelling met wat in hoofdstuk 5 staat, namelijk dat de waterschappen het Landelijk Grondwaterregister hanteren, dat u op dit</p>	<p>Naar aanleiding van een zienswijze over het gebruik van het Landelijk Grondwaterregister (LGR) bij de ontwerp Provinciale Omgevingsverordening hebben wij in 2016 toegezegd dat de provincie de gegevens van de onttrekkingen van grondwater tot nader order</p>	

	moment de gegevens bij de provincie aanlevert.	zal laten registreren in een landelijk database. Dit hield verband met het feit dat het huidige register uitermate gebruiksonvriendelijk is en niet beschikt over een transparant datamodel. Inmiddels is het LGR sterk verbeterd en zullen wij u binnenkort schriftelijk laten weten dat wij er vanuit gaan dat u weer rechtstreeks u dat in het LGR kunt invoeren.	
17.	<i>7de nitraat actieprogramma</i> U mist het 7 ^{de} Nitraat Actieprogramma, waaraan reeds gewerkt wordt. Dit Actieprogramma is in uw ogen ingrijpender dan het 6 ^{de} Actieprogramma en is meer gericht op een integrale aanpak. Vermelding daarvan in dit hoofdstuk en uitleg over de inzet van de provincie daarbij is volgens u gewenst.	Hoewel er al geruime tijd door het Rijk wordt gewerkt aan de invulling van het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn hebben wij nog weinig zicht op de inhoud daarvan. Deze wordt pas gedeeld vanaf het moment dat de ter visielegging start rond 1 september. Daarmee is op dit moment nog geen sprake van een gerichte inhoudelijke inzet van de provincie. Wel zijn wij met u van mening dat het voor de hand ligt dat het 7e Actieprogramma ingrijpender zal zijn dan het 6e Actieprogramma en dat het 7e Actieprogramma waarschijnlijk leidt tot extra inzet op het vlak van verbetering van de waterkwaliteit. Het is nu nog te vroeg om de inzet te kunnen concretiseren.	
18.	<i>Ruimtelijke adaptatie</i> U mist in Hoofdstuk 7, Waterveiligheid en wateroverlast dat er grenzen zijn aan wat een watersysteem aan kan. Klimaatverandering	Wij zullen de inleiding van de dit hoofdstuk naar aanleiding van uw zienswijze aanpassen en nemen onder “Wat gaan we doen” een actie op waarin de relatie met de ruimtelijke inrichting	Hoofdstuk 7, de inleidende tekst als volgt wijzigen: “De provincie streeft naar een duurzaam en veerkrachtig watersysteem. Het watersysteem moet daarbij voldoen aan de

	<p>kan leiden tot situaties die boven-normatief zijn en niet op redelijke wijze binnen of door het watersysteem zijn op te vangen. Daarom is het naast het hebben van een robuust en veerkrachtig watersysteem van belang dat er ook wordt ingezet op een klimaatbestendige ruimtelijke inrichting. Daarnaast moeten we accepteren dat ondanks alle maatregelen we soms met overlastsituaties te maken zullen krijgen. U mist deze punten in dit hoofdstuk en verzoeken u dit toe te voegen, waarbij breder wordt gekeken dan alleen de beekdalen.</p>	<p>wordt gelegd. Zie ook onze algemene reactie onder A.</p>	<p><i>omgevingswaarden voor wateroverlast en regionale keringen. De omgevingswaarden voor wateroverlast en de regionale keringen kunnen hierbij niet los worden gezien van de klimaatbestendige ruimtelijke inrichting en geven bovendien aan dat er een grens is wat het watersysteem aan kan en in extreme gevallen overlastsituaties niet zijn te voorkomen.</i></p> <p>Hoofdstuk 7 onder “Wat gaan we doen” toevoegen: <i>“Voor de lange termijn brengen we het ruimtelijk beleid in kaart op basis van de gewenste watercondities in 2050 (zie hoofdstuk 3)”</i></p>
<p>19.</p>	<p><i>Normen beekdalen</i></p> <p>U geeft aan dat het aan de provincie is om de toelaatbare inundatiekansen in beekdalen te bepalen. U geeft aan dat de toelaatbare inundatiekansen kan ook directe gevolgen hebben voor het grondgebruik en is daarmee in de basis een ruimtelijke keuze. U verzoekt dit aan te passen.</p>	<p>Het klopt dat de provincie de normen vaststelt. In het Regionaal Waterprogramma geven aan hoe de normering tot stand komt, waarbij de waterschappen advies geven op basis van de normen gekoppeld aan het grondgebruik. Voor de beekdalen is er ruimte voor maatwerk. Op basis van uw advies stellen wij de normen vast in de Provinciale Omgevingsverordening. Deze werkwijze opgenomen onder “Wat doen we nu” en “Wat doen de waterschappen”.</p>	<p>-</p>

<p>20.</p>	<p>Waterschap Vechtstromen</p> <p><i>Samenwerking</i></p> <p>U vraagt u om in het RWP meer aandacht te hebben voor de breedte in de samenwerking die nodig is om de geformuleerde doelen en ambities te realiseren. In uw bijlage geeft u als aanzet het volgende: op te nemen dat de provincie met de waterschappen, de landbouw, natuurorganisaties en terrein beherende organisaties (TBO's) de mogelijkheden voor aanpassing van het peilbeheer en waterhuishoudkundige-infrastructuur in de landbouwgebieden gaat verkennen.</p>	<p>Zie algemene reactie onder B</p>	
<p>21.</p>	<p><i>Functie volgt peil</i></p> <p>U vraagt om het Regionaal Waterprogramma in lijn te brengen met het Nationaal Waterprogramma op het vlak van gebiedsgerichte omkering van het principe van peil volgt functie naar functie volgt peil. U geeft daarbij aan dat u in uw Watervisie heeft opgenomen dat er meer balans moet komen tussen water aanvoeren enerzijds en water vasthouden anderzijds. Dit betekent dat we niet overal alle functies en grondgebruik kunnen en willen bedienen wanneer deze niet</p>	<p>Zie algemene reactie onder A.</p>	

	goed aansluiten bij de natuurlijke kenmerken van het watersysteem.		
22.	<i>Grondwatervoorraad</i> U geeft aan dat het doel om in 2030 in gebieden met een landbouwfunctie de gemiddelde grondwaterstand in het voorjaar 20 cm hoger te laten zijn dan in de huidige situatie niet realistisch is. U vraagt vanuit het oogpunt van draagvlak voor een meer genuanceerde formulering van de doelstelling.	Zie algemene reactie onder C	Zie tekstwijziging onder C.
23.	<i>Inleiding</i> U mist in de inleiding uitleg waarom het Regionaal Waterprogramma maar op een paar onderdelen wordt herzien.	In de inleiding is opgenomen dat het Regionaal Waterprogramma een uitvoeringsgericht programma is dat onder de Omgevingsvisie hangt. De Omgevingsvisie bepaald de ruimte waarbinnen wij de uitvoering van het waterbeleid vormgeven.	-
24.	<i>Rollen en verantwoordelijkheden</i> U verzoekt om in het RWP scherpte aan te brengen op rollen en verantwoordelijkheden voor zowel de provincie in zijn controlerende rol als het waterschap in zijn uitvoerende rol.	Uit de inleiding onder Bestuurlijke samenwerking blijkt dat onze inzet vooral gericht is op samenwerking. Verder geven aan dat de provincie een kaders en strategische doelen voor het regionale waterbeheer vaststelt en dat wij strategisch en deels operationeel grondwaterbeheerder zijn. De waterschappen rapporteren jaarlijks aan de provincie (in aansluiting op hun beleidscyclus) over de voortgang van de uitvoering van het	In hoofdstuk 1 onder bestuurlijk samenwerking de zin: “Jaarlijks wordt per waterschap de voortgang besproken aan de hand van de bestuursrapportage van het waterschap aan de provincie” als volgt aanvullen: <i>“In de rapportage wordt aan de hand van prestatie indicatoren de voortgang gerapporteerd van de strategische doelen</i>

		<p>beleid in relatie tot de te behalen strategische doelen. De prestatie-indicatoren uit de Waterbeheerplannen bieden hiervoor de aanknopingspunten. Wij zullen de tekst in plan hierop aanvullen.</p>	<p><i>waar de provincie een kaderstellende rol heeft.”</i></p>
<p>25.</p>	<p><i>Sturende rol van water en integrale aanpak</i> U pleit voor het beschrijven van de relatie met de droogte(aanpak) in het gebied. U geeft dat droogte duurzaam gebruik van zoetwaterbronnen noodzakelijk maakt en dat vraagt om zoetwaterbeschikbaarheid als leidend principe bij een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Water verbindt, waardoor de (zoet)wateropgave ook mogelijkheden biedt om kansen, opgaven en ambities aangaande duurzaamheid (circulariteit, energie en CO2-reductie) te integreren.</p>	<p>Zie algemene reactie onder A en bij regel 26.</p>	
<p>26.</p>	<p><i>Duurzaamheid</i> U vraagt om in het RWP aan te geven dat er ambitie is om gezamenlijk de duurzaamheid van de leefomgeving (circulariteit, energie en CO2-reductie e.d.), door het verbinden van opgaven meer dan alleen op het gebied van water, verder te ontwikkelen.</p>	<p>Het verbinden van opgaven is leidend in onze Omgevingsvisie en op basis daarvan onze gebiedsgerichte manier van werken. Het Regionaal Waterprogramma brengt daarbinnen de wateropgave in beeld. De uitvoering kan echter niet los worden gezien van andere opgaven, maar het Regionaal Waterprogramma is hiervoor niet het integrale kader.</p>	<p>-</p>

27.	<p><i>Grondwatervoorraad</i></p> <p>U vraagt naar een onderbouwing van de inschatting van de totale hoeveelheid grondwater van 150 miljard M3' (pag. 7)</p>	Zie regel 10	
28.	<p><i>Veenoxidatie (tekstueel)</i></p> <p>U stelt voor de tekst: 'Bovendien kan de droogte bodemdaling en veenoxidatie versterken' te wijzigen in: 'Bovendien kan de droogte het proces van bodemdaling en veenoxidatie bespoedigen' (pag. 8)</p>	U tekstvoorstel nemen wij over.	In hoofdstuk 2, onder toestand de volgende zin: <i>“Bovendien kan de droogte bodemdaling en veenoxidatie versterken”</i> wijzigen in: <i>“Bovendien kan de droogte het proces van bodemdaling en veenoxidatie versnellen.”</i>
29.	<p><i>Functiekaart</i></p> <p>De status van de functiekaart op pagina 9 ontbreekt. U verzoekt ons de status in het RWP toe te lichten</p>	De functiekaart op basis van de Omgevingsvisie is richtinggevend voor de uitvoering van ons beleid en onze kaderstellende rol voor het waterbeheer voor de periode 2022-2027. Wij nemen de duiding van de functiekaart op in de tekst.	Zie de tekst onder A.
30.	<p><i>De sturende rol van water</i></p> <p>U mist onder 'Wat gaan wij doen' (pag. 11) agenderend). 'Wij verkennen de ruimtelijke gevolgen van klimaatverandering in het landelijk gebied, waarbij de beschikbaarheid van water van invloed is op het grondgebruik.' watertekort en het risico op wateroverlast. Deze hebben ook invloed op het grondgebruik.</p>	Zie algemene reactie onder A.	Zie de tekst onder A.

<p>31.</p>	<p>U vraagt om de zin: 'De waterschappen stemmen binnen de mogelijkheden van het watersysteem de inrichting en het peil af op de functie en zorgen daarbij voor het vergroten van de grondwatervoorraad'. Als volgt te wijzigen: 'De waterschappen verkennen samen met de provincie en alle grondgebruikers de ruimtelijke gevolgen van de klimaatverandering in het landelijk gebied, waarbij de beschikbaarheid van water van invloed is op het grondgebruik.</p>	<p>Wij nemen uw voorstel niet over. De betreffende zin heeft betrekking op de planperiode. Zie hiervoor onze reactie in regel 29 en in regel 4. Voor de langere termijn volgen wij uw voorstel wel. Zie hiervoor onze algemene reactie onder A.</p>	<p>-</p>
<p>32.</p>	<p>Waterschap Noorderzijvest</p> <p><i>Sturende rol van water</i></p> <p>In algemene zin mist u in het Ontwerp RWP de nodige verdieping voor de rol van water in de ruimtelijke ordening. Hierbij verwijst u naar de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en het Nationaal Water Programma (NWP) en uw Blauwe Omgevingsvisie (BOVI) en Ontwerp Waterbeheerprogramma 2022-2027. Het gaat om fundamentele keuzes om het grond- en oppervlaktewatersysteem bepalend te laten zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor dit onderdeel verwijst u ook naar de afspraken die hierover in de regio Noord-Nederland zijn gemaakt in het kader van de</p>	<p>Zie algemene reactie onder A</p>	<p>Zie de tekst onder A.</p>

	Omgevingsagenda Noord en de werkplaats Drentsche Aa – Hoge Zandgronden.		
33.	<i>Grondwateragenda</i> U adviseert ons om de Grondwateragenda die in Rijn-Oost verband is opgesteld ook binnen de stroomgebieden Rijn-Noord en Nedereems op te stellen, waarbij de provincie een coördinerende rol op zich zou moeten nemen.	Zie onze reactie in regel 9.	-
34.	<i>Rol provincie bij water vasthouden</i> In hoofdstuk 2 mist u de acties die de provincie Drenthe voor zichzelf in ziet om meer water vast te houden. U geeft als voorbeeld om hierbij het grondgebruik op het Drents Plateau, op de flanken van de beekdalen en in de beekdalen tegen het licht wordt gehouden.	Rol van de provincie bij het vasthouden van water is beschreven in hoofdstuk 3 onder “Wat gaan wij doen”. Zie ook ons antwoord in regel 4 en voor de langere termijn onze algemene reactie onder A.	-
35.	<i>KRW-toestand (hoofdstuk 2)</i> U vindt dat wij een te negatief beeld schetsen van de toestand van de oppervlaktewaterlichamen in relatie tot de gestelde doelen vanuit de Kaderrichtlijn Water. De realiteit is dat reeds vele maatregelen getroffen zijn en daardoor ook waterkwaliteits-verbeteringen zichtbaar zijn. Het kost echter tijd voordat het effect van maatregelen op grotere schaal zichtbaar en	Zie onze reactie in regel 11.	Zie de tekst in regel 11

	meetbaar is. De alinea zou genuanceerder geschreven kunnen worden.		
36.	<i>KRW en grondaankopen</i> Een aantal uit te voeren maatregelen voor de KRW is onder meer ook afhankelijk van grondaankopen door de provincie Drenthe, vanuit de provinciale natuuropgave. De urgentie voor deze grondaankopen mist u in het Ontwerp RWP.	Zie onze reactie in regel 12	Zie de tekst in regel 12
37.	<i>Grondwatervoorraad</i> U vraagt zich af waar het streven naar een verhoging van de gemiddelde grondwaterstand in het voorjaar van 20 cm hoger is in 2030 op gebaseerd is en ten opzichte van welk jaar deze verhoging geldt. U stelt vraagtekens bij de realiseerbaarheid. U geeft aan om gezamenlijk met andere regionale overheden, belangenorganisaties en particulieren in de planperiode 2022-2027 willen onderzoek wat het effect van water vasthouden is op onder andere het grondwater(reservoir). U mist hierbij de rol van de provincie.	Zie algemene reactie onder A en C.	
38.	<i>Veenoxidatie</i> U mist een toelichting hoe de provincie vermindering van de veenoxidatie wil gaan bereiken.	Zie algemene reactie onder D	Zie de tekst onder D.

<p>39.</p>	<p><i>Sturende rol van water</i> U mist de visie op de toekomstige situatie waarbij het water als 'sturend element' wordt uitgewerkt in hoofdstuk 3, bladzijde 10 waar staat aangeven dat waterschappen binnen de mogelijkheden van het watersysteem de inrichting en het peil afstemmen op de functie, waarbij gezorgd wordt voor het vergroten van de grondwatervoorraad.</p>	<p>De betreffende zin "De waterschappen stemmen binnen de mogelijkheden van het watersysteem de inrichting en het peil af op de functie en zorgen daarbij voor het vergroten van de grondwatervoorraad" heeft betrekking op de planperiode 2022-2027. De functiekaart op basis van de Omgevingsvisie is hiervoor richtinggevend voor de uitvoering van ons beleid en onze kaderstellende rol voor het waterbeheer. Zie voor de visie op de toekomstige situatie onze algemene reactie onder A.</p>	<p>-</p>
<p>40.</p>	<p><i>7de nitraat actieprogramma</i> U mist het 7de Nitraat Actieprogramma, waaraan reeds gewerkt wordt. Dit Actieprogramma is in uw ogen ingrijpender dan het 6de Actieprogramma en is meer gericht op een integrale aanpak. Vermelding daarvan in dit hoofdstuk en uitleg over de inzet van de provincie daarbij is volgens u gewenst.</p>	<p>Zie onze reactie in regel 17.</p>	
<p>41.</p>	<p><i>Waterveiligheid en wateroverlast</i> U vindt het van belang dat in dit hoofdstuk ook een passage wordt opgenomen dat er grenzen zijn aan het watersysteem. U verwijst naar uw BOVI.</p>	<p>Zie onze reactie in regel 18.</p>	<p>Zie het tekstvoorstel in regel 18.</p>

<p>42.</p>	<p><i>Normen beekdalen</i></p> <p>U geeft aan dat het aan de provincie is om de toelaatbare inundatiekansen in beekdalen te bepalen. U geeft aan dat de toelaatbare inundatiekansen kan ook directe gevolgen hebben voor het grondgebruik en is daarmee in de basis een ruimtelijke keuze. U verzoekt dit aan te passen.</p>	<p>Zie onze reactie in regel 19.</p>	<p>-</p>
<p>43.</p>	<p>WMD, WBG en Vitens</p> <p><i>Kwantitatieve duiding waterkwaliteit</i></p> <p>U mist een cijfermatig overzicht van grondwaterkwaliteit, waardoor zorgen over de grondwaterkwaliteit onvoldoende blijkt en de urgentie niet uit het programma spreekt. Daarom verzoeken de waterbedrijven om een kwantitatieve duiding van de grondwaterkwaliteit op te nemen in hoofdstuk 2 Toestand van het watersysteem. De drinkwaterbedrijven zouden graag zien dat de urgentie om gezamenlijk aan de waterkwaliteit te werken duidelijk in het programma naar voren komt.</p>	<p>De cijfermatige onderbouwing wordt weergegeven in de Achtergronddocumenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grondwaterlichamen Rijn-Noord - Grondwaterlichamen Rijn-Oost - Grondwaterlichamen Nedereems <p>Om de zorg voor het grondwater te benadrukken zullen we de tekst over de actuele risico's overnemen.</p> <p>Wij zijn het niet eens met uw opvatting dat de urgentie onvoldoende zou blijken uit het Regionaal Waterprogramma. Wij zien de bescherming van de grondwaterwinningen juist als een speerpunt in het provinciaal beleid. In het Regionaal Waterprogramma hebben wij acties opgenomen waarbij we uitgaan van het adagium 'beschermen om te blijven'. De gebiedsdossiers en uitvoeringsprogramma (hoofdstuk 6) zijn daarvoor belangrijke</p>	<p>In hoofdstuk 2 onder "De toestand" de zin: "De kwaliteit van het grondwater is een zorg. In de win- en waarnemingsputten van de drinkwaterbedrijven worden met enige regelmaat verontreinigingen aangetroffen die afkomstig zijn van landbouw en bodemverontreinigingen/industrie. In een aantal grondwaterbeschermingsgebieden spoelt te veel nitraat uit. Er is sprake van vergrijzing van het grondwater door toename van opkomende stoffen" als volgt wijzigen: "<i>De toestand van de grondwaterlichamen is conform de KRW-systematiek als goed beoordeeld. Lokaal staat de kwaliteit van het grondwater wel onder druk. Bij 75% van de drinkwaterwinningen is sprake van een actueel risico voor achteruitgang van de ruwwaterkwaliteit vanwege aanwezige belastingen die afkomstig zijn van landbouw en bodemverontreinigingen/industrie. In een</i></p>

		<p>instrumenten. In 2018 zijn voor alle grondwaterwinningen in Drenthe de gebiedsdossiers geactualiseerd. Op basis hiervan zijn de restopgaven hieruit vertaald in het Uitvoeringsprogramma grondwaterbescherming. Tevens zullen we de komende periode ons beleid en regelgeving evalueren op basis van het principe 'beschermen om te blijven'</p>	<p><i>aantal grondwaterbeschermingsgebieden spoelt te veel nitraat uit. Er is sprake van vergrijzing van het grondwater door toename van opkomende stoffen."</i></p> <p>In het KRW besluit toevoegen in 3.4 toevoegen na de zin: "De grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening in Drenthe zijn grotendeels kwetsbaar en worden bedreigd."</p> <p><i>"Bij 75% van de drinkwaterwinningen is sprake van een actueel risico voor achteruitgang van de ruwwaterkwaliteit vanwege aanwezige belastingen. "</i></p>
<p>44.</p>	<p><i>KRW</i></p> <p>In het Ontwerpbesluit Europese KRW wordt beschreven dat de winningen voldoen aan de eisen die de KRW stelt aan de grondwaterkwaliteit. Dat komt door de geprotocolleerde, gemiddelde berekening van het grootschalige stroomgebied. U vindt dat dit geen recht doet aan de werkelijkheid op gebiedsniveau. Zeker wanneer op winningenniveau wordt gekeken, geven de</p>	<p>Naast beoordeling van de grondwaterkwaliteit van het grondwaterlichaam als geheel zijn ook de afzonderlijke drinkwaterwinningen beoordeeld. Vanuit artikel 7.3 van de KRW moet achteruitgang van de kwaliteit worden voorkomen en het streven moet erop gericht zijn de kwaliteit te verbeteren teneinde de zuiveringsinspanning te verminderen. Beide onderdelen zijn beoordeeld met een trendanalyse van het gemene ruwwater. In</p>	<p>In paragraaf 3.3. van de KRW-bijlage toevoegen onder de zin:</p> <p><i>"Daarbij moet de toestand van het grondwater zodanig zijn dat deze geen belemmering vormt voor het realiseren van de doelen op het gebied van het oppervlaktewater, de natuur en de grondwaterwinning"</i> toevoegen:</p> <p><i>"Artikel 7.3 van de KRW stelt dat lidstaten de waterlichamen bedoeld voor</i></p>

	<p>cijfers van de (grond)waterkwaliteit namelijk reden tot grote zorg. De drinkwaterbedrijven verzoeken u om deze nuance op te nemen in de tekst op pagina 37. Ook in het ontwerpbesluit wordt geen feitelijke, cijfermatige informatie gegeven van bijvoorbeeld de monitoring versus doelbereik. Daarnaast wordt wel genoemd dat de KRW-doelen worden nagestreefd, maar worden deze niet expliciet genoemd. De drinkwaterbedrijven vragen om de KRW-doelen uit artikel 7.3 toe te voegen.</p>	<p>Drenthe is wel sprake van normoverschrijdingen van diverse probleemstoffen maar niet van een stijgende trend m.u.v. de winning in Dalen. Voor de verdere onderbouwing wordt verwezen naar de Achtergronddocumenten.</p> <p>De doelen uit artikel 7.3 zullen worden toegevoegd</p>	<p><i>drinkwaterproductie moeten beschermen met als doel achter-uitgang van de waterkwaliteit te voorkomen, zodat op termijn de zuiveringsinspanning voor drinkwater-productie kan worden verlaagd. Vanuit dit doel wordt per drinkwaterlocatie getoetst of er sprake is van achteruitgang dan wel verbetering van de waterkwaliteit. “</i></p>
<p>45.</p>	<p><i>Beschermen om te blijven / herziening grondwaterbeschermingsbeleid</i></p> <p>De drinkwaterbedrijven waarderen het dat het uitgangspunt 'beschermen om te blijven' is opgenomen in het Regionaal Waterprogramma. U geeft aan dat u veel belang aan dit uitgangspunt hecht en u beschouwt het als basis om een hogere prioriteit toe te kennen aan de waterwinning in het geval van conflicterende functies. Veel waterwinningen zijn vanuit de historie vergund en ontwikkeld. Inmiddels is de druk op de ondergrond en ruimtelijk gebruik enorm groot, waardoor verplaatsen van waterwinningen geen optie meer blijkt te zijn. De drinkwaterbedrijven werken graag samen</p>	<p>Onder onze algemene reactie A schetsen wij het traject waarbij wij de ruimtelijke gevolgen van klimaatverandering op basis van gewenste watercondities in kaart gaan brengen. Het beschermen van de grondwaterkwaliteit nemen we daarin mee.</p>	<p>Hoofdstuk 6, toevoegen onder “Wat gaan we doen”: <i>“Voor de lange termijn brengen we het ruimtelijk gevolgen in kaart op basis van het uitgangspunt ‘beschermen om te blijven’. Wij nemen dit mee in onze studie naar de gewenste watercondities in 2050 (zie hoofdstuk 3)”</i></p>

	<p>met de provincie in de uitwerking/uitvoering van dit uitgangspunt voor zowel de waterkwaliteit als kwantiteit. In het voorliggende RWP zou u nu reeds een nadere strategische duiding willen zien. U vraagt ons wat de stip op de horizon is.</p>		
<p>46.</p>	<p><i>Voorstel voor aanvullende maatregelen</i> U vraagt om in het RWP concrete maatregelen op nemen om de KRW-doelen in 2027 te behalen. U verwijst hierbij naar het voorkomen en beperken van de inbreng van verontreinigende stoffen naar het grondwater op van art 6 van de Grondwaterrichtlijn (prevent & limit), Vanuit het vraagstuk van de (grond)waterkwaliteit en eventuele aanvullende maatregelen denken de drinkwaterbedrijven bijvoorbeeld aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het stimuleren en combineren van ruimtelijke ontwikkelingen die beter samengaan met de langdurige bescherming van de grondwaterkwaliteit. Te denken valt aan het combineren met natuurontwikkeling (Programma Natuurlijk Platteland en programma Natuur). Ook de methodiek die gebruikt wordt in het stikstofdossier kan worden toegepast in kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden. Het 	<p>De KRW-maatregelen zijn opgenomen in het KRW-portaal. Specifiek voor de drinkwaterwinningen betreft dit de maatregelen uit de bij de gebiedsdossiers behorende uitvoeringplannen.</p> <p>Het stimuleren van de ruimtelijke ontwikkelingen die goed samengaan met de bescherming van de grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening is ons beleidsuitgangspunt (zie hoofdstuk 6). Verder zijn wij voornemens om waterkwaliteit en daarbij ook de bescherming van de grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening mee te nemen in onze uitwerking van gewenste watercondities en de daarbij passende ruimtelijk functies (zie onze</p>	

	<p>recente rapport van het Planbureau voor de leefomgeving “Naar een uitweg uit de stikstofcrisis” pleit ook om waterkwaliteit gelijktijdig en in samenhang mee te nemen in de transformatieopgave van de landbouw.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het stimuleren van bedrijfsmatige ontwikkelingen, met name gericht op duurzame kringlooplandbouw, met focus op de kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden en gericht op het blijvend bereiken van de doelen. Te denken valt aan het stimuleren van biologisch boeren, natuurlandbouw en/of het omschakelen naar andere, mindere belastende teelten, Daarbij past een groeipad, samenwerking met de landbouwsector en monitoring van het resultaat. • Wanneer stimulering niet (voldoende) blijkt te werken, dan kunnen gedifferentieerde normen voor mest- en middelengebruik, het voorschrijven van omschakeling naar andere, minder belastende teelten of functiewijziging aan de orde zijn. Overigens wordt opgemerkt dat onze focus ligt op grondwaterbeschermingsgebieden maar	<p>algemene reactie onder A). Wij nemen uw suggesties hierin mee.</p>	
--	--	---	--

	<p>de doelen vanuit de KRW, Nitraat- en Grondwaterrichtlijn generiek zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verduurzaming van pachtbeleid op provinciale gronden. De provincie kan zich aanvullend ook sterk maken voor coalitievorming naar andere grootgrondbezitters om het grondgebruik van verpachte grond duurzamer te maken. Daarmee wordt duurzame omgang en waardecreatie van grondgebruik gestimuleerd en ontstaat bovendien een gelijk(er), locatieonafhankelijk speelveld. • De Provincie kan nadere uitwerking geven aan het instrumentarium van de omgevingswet om bedreigingen, industriële stoffen en risico's vanuit de omgeving in grondwaterbeschermingsgebieden te weren, reguleren of verplaatsen, met als sluitstuk een passend handhavingsbeleid (vergelijk ook de Habitatrichtlijn, Natuurbeheerwetgeving en de KRW/Nitraatrichtlijn).		
--	---	--	--

<p>47.</p>	<p><i>Voorzieningsgebieden</i> De drinkwaterbedrijven verzoeken u om in de inleiding op pagina 6 de voorzieningsgebieden van de drie drinkwaterbedrijven Vitens, Waterbedrijf Groningen en WMD in kaart te brengen en ook de drinkwaterbedrijven bij naam te benoemen. Ook verzoeken de drinkwaterbedrijven om in de legenda's bij de kaarten op pagina 9 en 14 de zinsnede 'Grondwater voor drinkwater' te veranderen in 'Grondwaterwinning voor drinkwater'.</p>	<p>Wij nemen in hoofdstuk 1 ook een kaart op met de voorzieningsgebieden van de drie drinkwaterbedrijven.</p> <p>De aanduiding 'Grondwater voor drinkwater' is een functie van het grondwater en om die reden handhaven wij deze aanduiding.</p>	<p>Hoofdstuk 1 onder bestuurlijke samenwerking, laatste alinea een kaart opnemen met de voorzieningsgebieden van de drie drinkwaterbedrijven.</p> <p>In deze alinea toevoegen achter "drinkwaterbedrijven": <i>WMD Drinkwater B.V., Waterbedrijf Groningen en Vitens.</i> <i>Hiernaast zijn de voorzieningsgebieden van de drinkwaterbedrijven weergegeven. Bovendien hebben het Waterbedrijf Groningen 2 en Vitens 1 grondwateronttrekking in Drenthe die grotendeels worden ingezet voor de levering van drinkwater in Groningen en Overijssel."</i></p>
<p>48.</p>	<p><i>Assen-West</i> De WMD verzoekt u winning Assen-West op de kaarten op te nemen</p>	<p>Nemen wij over.</p>	<p>De locatie Assen-West als functie 'Grondwater voor drinkwater' opnemen op de kaart 'Functies en aanduidingen' in hoofdstuk 3 en de kaart 'Grondwaterbeheer' in hoofdstuk 5</p>
<p>49.</p>	<p><i>Oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa</i> U verwijst naast de gezamenlijk aanpak van de waterkwaliteit in het gebiedsdossier en uitvoeringsprogramma oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa (UPDA) van het waterschap Hunze en Aa's, het Waterbedrijf Groningen en de provincie. De evaluatie van het UPDA vindt plaats in 2022 U constateert dat het erop lijkt dat de huidige</p>	<p>In hoofdstuk 6 staat onder "Wat gaan wij doen": <i>"Wij gaan onderzoek doen naar het continueren en zo nodig verbeteren van de bescherming van de oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa"</i>. Dit geeft volgens ons voldoende invulling aan uw zienswijze.</p>	

	doelstelling niet geheel wordt gehaald en dat een vervolg op het huidige programma dan ook wordt voorzien. Het Waterbedrijf Groningen vraagt daarom om in het RWP reeds de benodigde inzet en acties te tonen met betrekking tot een duurzame drinkwaterbron.		
50.	<p>ASV</p> <p>De drinkwaterbedrijven verzoeken u om hier de watervraag van drinkwaterkwaliteit voor de grootzakelijke markt aan toe te voegen.</p>	<p>Uit onze analyse van de uitgangspunten van de vraagontwikkeling van het GE-scenario 2040, dat later is vertaald naar het STOOM scenario 2050 is gebleken dat de drinkwatervraag van de grootzakelijk markt daar in is meegenomen. Wij zullen dit aanpassen in de tekst.</p> <p>Vergunningsruimte voor levering van drinkwater voor de groot zakelijk markt beperken we tot levering in de provincie Drenthe, vanwege het feit de dergelijke leveringen niet vallen onder de zorgplicht van de overheid voor het duurzaam veiligstellen van de drinkwatervoorziening. Er is ook geen sprake van leveringsplicht door de drinkwaterbedrijven. Levering aan de grootzakelijk markt vraagt een bredere afweging dan dat mogelijk is binnen de ruimte van de vergunningverlening en hangt ook samen met ons vestigingsbeleid. Deze afweging</p>	<p>In Bijlage 1 (Kader vergunningverlening grondwateronttrekkingen) onder “Inzet ASV” De zin <i>“Een ASV wordt in principe alleen ingezet voor een toename van de vraag uit het huishoudelijke en klein zakelijk gebruik”</i> als volgt aanpassen: <i>“Een ASV wordt ingezet voor een toename van de drinkwatervraag uit het huishoudelijke en zakelijke gebruik”</i></p> <p>In Bijlage 1 (Kader vergunningverlening grondwateronttrekkingen) onder “Openbare drinkwatervoorziening” toevoegen: <i>“Voor levering van drinkwater in de buurprovincies kan alleen vergunning worden verstrekt voor zover dat gaat om levering voor huishoudelijk en klein zakelijk gebruik.”</i></p>

		kan alleen binnen de provinciegrenzen worden gemaakt.	
51.	<p><i>Vergunningverlening</i></p> <p>Op pagina 15 wordt voor het kader van vergunningverlening van onder andere open warmte en koude opslagsystemen verwezen naar bijlage 1. In bijlage 1 wordt echter niet stil gestaan bij bodemenergiesystemen. De drinkwaterbedrijven verzoeken u om in bijlage 1 een tekst op te nemen over het kader van vergunningverlening voor bodemenergiesystemen.</p>	Het kader voor de bodemenergiesystemen wordt opgenomen in de “Strategie bodem en ondergrond” in het hoofdstuk “Bodem en energievoorziening”. Wij zullen een verwijzing in de tekst opnemen.	In bijlage 1 opnemen: <u>“Bodemenergiesystemen</u> <i>Zie voor het kader voor de vergunningverlening van bodemenergiesystemen de “Strategie bodem en ondergrond” in het hoofdstuk “Bodem en energievoorziening”.</i>
52.	<p><i>Vergunningverlening</i></p> <p>U verzoekt om ook een Niet-Operationele Reserve (NOR) op te nemen in de beoordelingscriteria de zekerheid te kunnen garanderen om ook op middellange termijn voldoende water te kunnen leveren. De NOR is aanvullende op de Operationele Reserve (OR) van 10%. De OR is een reserve die direct aanspreekbaar is. Deze wordt gebruikt om pieken in de watervraag op korte termijn op te vangen. Bijvoorbeeld tijdens een droog jaar. De OR is opgenomen in het vigerende kader voor de vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen. De NOR is een reserve waarvoor wel een winvergunning bestaat, maar waarvoor nog geen zuivering is</p>	Wij zullen uw verzoek overnemen. Wij beschouwen de Niet Operationele Reserve (NOR) als onderdeel van de Aanvullende Strategische Voorraad (ASV) zoals wij deze in het Regionale Waterprogramma hebben opgenomen. De ASV is gebaseerd op een toekomstscenario met een sterke groei van de vraag naar drinkwater als gevolg van klimaatverandering en economische groei. Het betreft een lange termijn scenario, maar deze vraagontwikkeling kan zich op de korte tot middellange termijn voordoen zoals wij ook al zien als gevolg van de drie droge jaren 2018 t/m 2020. De NOR sluit bovendien goed aan op het feit dat wij in Drenthe de ASV voor een deel hebben gekoppeld aan 5 bestaande	In bijlage 1, de zin: “De aanvraag is noodzakelijk voor het veiligstellen van de drinkwatervoorziening. We gaan uit van 10% operationele reserve binnen de vergunningscapaciteit” wijzigen in: “De aanvraag is noodzakelijk voor het veiligstellen van de drinkwatervoorziening. We gaan uit van 10% operationele reserve en 10% niet operationele reserve binnen de vergunningscapaciteit. De aanvullende vergunningscapaciteit wordt bij voorkeur binnen de Aanvullende Strategische Voorraad aangevraagd.”

	<p>aangebracht. Deze reserve is dus niet direct aanspreekbaar, maar na circa 5 jaar inzetbaar vanwege de bouwrealisatietermijnen. De NOR is dus bedoeld voor een watervraag voor de middellange termijn.</p>	<p>grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening.</p>	
<p>53.</p>	<p><i>De sturende rol van water en samenwerking</i> De drinkwaterbedrijven verzoeken om de watertransitie expliciet als opgave op te nemen in het programma. Bijvoorbeeld door de ambitie die is uitgeschreven in de provinciale Omgevingsvisie (2018) te verwerken in het Regionaal Waterprogramma: dat partijen streven naar een optimale inrichting van het gebied zodat dit bijdraagt aan een robuust natuur- en watersysteem als schone bron voor drinkwaterwinning. Daarnaast vragen de waterbedrijven om nadrukkelijker aan te geven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • welke maatregelen worden getroffen om water beter vast te houden en te bufferen, • hoe de waterschappen kunnen worden ondersteund in hun ambities om passende functies bij het natuurlijke watersysteem vorm te geven en • hoe de provincie de samenwerking ziet met waterschappen, gemeenten, 	<p>Zie onze algemene reactie onder A en B.</p>	<p>Zie ons tekstvoorstel onder A.</p>

	drinkwaterbedrijven en andere gebiedspartners		
54.	<p>Deltaplan ruimtelijke adaptatie</p> <p>De drinkwaterbedrijven zien graag in het RWP een uitwerking hoe de provincie haar rol, inzet en middelen voor zich ziet in relatie tot de deelnemers van de werkregio's, te weten de gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven.</p>	<p>In hoofdstuk 3 onder “Wat doen we nu” hebben wij opgenomen: “Wij nemen deel aan de uitwerking van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie in drie werkregio’s.”</p> <p>Hiermee geven wij onze betrokkenheid aan. Het voert te ver om in het programma inzet en middelen op dit niveau op te nemen.</p>	
55.	<p>Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Het Drentsche Landschap en Milieufederatie</p> <p>U vraagt aandacht voor veel meer samenwerking in de hele waterketen. U doet hiervoor de suggestie om een Drentse watertafel in te stellen. U formuleert hiervoor een aantal vragen waarover u na de zomer met ons in overleg wilt treden. Hieronder hebben wij uw vragen samengevat en geven daarop onze reactie.</p>	Zie onze algemene reactie onder B.	
56.	<p><i>Visie 2050</i></p> <p>Hoe ziet het klimaat robuuste watersysteem van Drenthe er in 2050 uit en welk waterbeheer hoort daarbij, en welke stappen kunnen we dan NU in dat licht zetten?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naar voorbeeld van Brabant een bestuursakkoord klimaatadaptatie met 	Zie onze algemene reactie onder A.	Zie het tekstvoorstel onder A

	<p>doelen, strategieën en inzet instrumentarium</p> <ul style="list-style-type: none"> • In beeld brengen van de waterbalans en de watervraag voor de verschillende gebruikstypen (en natuur in het bijzonder). <p>Deelnemen aan een uitvoeringsgerichte 'droogte coalitie zandgronden'; bestaande uit de provincies Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel.</p>		
57.	<p><i>Overgangsgebieden</i></p> <p>U vraagt verder om de overgangsgebieden onderwerp van integrale planvorming te maken met integrale doelen: minder stikstof, water vasthouden, extensievere landbouw, en een boterham voor de boer, e.e.a. onderbouwd met landschapsecologische systeemanalyses en waar nodig modellen.</p> <p>U geeft aan dat er onvoldoende grip is op de effecten van diepe en ondiepe, grote en kleine grondwateronttrekkingen en drainage waarbij de uitkomst toch vaak is dat de natuur met de verdroging blijft zitten. Derhalve vraagt u:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om heel concreet en op korte termijn samen met de waterschappen inzicht te vergaren in alle onttrekkingen van 	<p>In het kader van de uitwerking van het stikstof vraagstuk werken wij aan integrale gebiedsoplossingen in en rond de Natura 2000-gebieden. Verder verwijzen wij u naar onder algemene reactie onder A in welk kader de benodigde onderzoeken gaan plaatsvinden.</p> <p>Ten aanzien van de kleine grondwateronttrekkingen delen wij uw mening dat er onvoldoende zicht is op de grondwateronttrekkingen. De provincies faciliteren hiervoor het Landelijk Grondwaterregister en wij hebben in ons Regionaal Waterprogramma opgenomen dat de waterschappen het Landelijk Grondwaterregister hanteren voor het registreren van de grondwateronttrekkingen,</p>	Zie het tekstvoorstel onder A.

	<p>grondwater en daar de effecten van in kaart te brengen</p> <ul style="list-style-type: none"> • absolute prioriteit te geven aan het nader stellen van regels aan drainage en onttrekkingen in de buurt van natuurgebieden. Met name de steeds maar voortgaande groei van de intensieve teelten vlak naast natuurgebieden leidt naar ons idee tot een onhoudbare situatie in de nabije toekomst.	<p>waaronder grondwateronttrekkingen voor beregening.</p> <p>Verder zijn deze onttrekkingen een bevoegdheid van de waterschappen en hebben wij als provincie geen algemene kaderstellende rol.</p> <p>In het kader van onze verantwoordelijk voor Natura 2000-gebieden zijn we in overleg met de waterschappen. Zie hiervoor in hoofdstuk 5 onder “Wat gaan wij doen” het actiepunt “We gaan samen met de waterschappen verkennen of algemene regels voor drainage en beregening rond natuurgebieden kunnen worden ingesteld die toereikend zijn voor de bescherming van de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden”. Deze algemene regels zullen worden gebaseerd onderzoeken die hiervoor al zijn uitgevoerd en recente onderzoeken zoals het onderzoek van het waterschap Hunze en Aa’s in het Drentsche Aa gebied. In onze overleg met de waterschappen zal ook gewezen worden op de noodzaak van een degelijke registratie van deze grondwateronttrekkingen.</p> <p>Het effect van de grotere grondwateronttrekkingen zijn in Drenthe goed</p>	
--	--	--	--

		<p>in beeld. Veel van deze winningen zijn aanvullend onderzocht op de effecten op de omgeving. De recente droge jaren maken echter duidelijk dat er wel een vraag ligt om de grondwaterwinningen voor de drinkwatervoorziening in te passen in een robuust watersysteem. Dit is als actie opgenomen onder “Wat gaan wij doen” in hoofdstuk 5 en nemen we ook mee in de uitwerking zoals bedoeld in onze algemene reactie onder A.</p>	
58.	<p><i>KRW</i></p> <p>Nederland dreigt de KRW-doelen niet te halen. Ook in Drenthe is het halen van de doelen in gevaar.</p>	<p>Een uitgebreide analyse over het al dan halen van de KRW-doelen is uitgevoerd door het PBL. Uit die analyse blijkt dat de grondwaterkwaliteit grotendeels op orde is en de grootste risico voor het niet halen van de doelen zich richt op het oppervlaktewater. Het principe “one out, all out” van de beoordelingssystematiek speelt hierbij een belangrijke rol.</p> <p>Voor het halen van die doelen zijn zowel regionale maatregelen als rijksmaatregelen voor nodig zijn. Ons uitgangspunt is dat met het uitvoeren van het voorgenomen maatregelenpakket voldoende invulling wordt gegeven aan de regionale opgave. De onzekerheid met betrekking tot de</p>	<p>Zie voor de tussenevaluatie KRW onze aanvullende tekst in regel 12</p> <p>In de Inleiding KRW besluit de volgende zin te eindigen met verwijzing naar een voetnoot:</p> <p>“Op nationaal niveau is afgesproken om in geval doelrealisatie nog onzeker is niet op voorhand al over te gaan tot doelverlaging (*)”</p> <p><i>“(*) “Naast regionale maatregelen is doelrealisatie in belangrijke mate afhankelijk van rijksmaatregelen. Een hardnekkig probleem is de te hoge belasting van ons water met nutriënten en bestrijdingsmiddelen</i></p>

		<p>rijksmaatregelen worden toegevoegd aan de inleiding van het KRW besluit.</p> <p>Om in 2027 niet voor verassingen te staan is landelijk afgesproken in 2024 een tussen evaluatie uit te voeren waarin duidelijk moet worden of de doelen daadwerkelijk worden gehaald of dat aanvullende inspanningen noodzakelijk zijn. Die tussen evaluatie zal in hoofdstuk 4 in de tekst worden opgenomen.</p>	<p><i>waardoor in veel waterlichamen het bereiken van de doelen wordt belemmerd. De door het Rijk te treffen maatregelen voor de aanpak van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen zijn nog niet uitgekristalliseerd. Daarom is nog niet duidelijk of deze maatregelen voldoende zullen opleveren om de doelen te halen.“</i></p>
59.	<p><u>Overige concrete punten bij de tekst:</u> <i>Particuliere onttrekkingen</i></p> <p>U vraagt beleid te ontwikkelen voor de kleine particuliere onttrekkingen die niet vergunningsplichtig zijn, maar hand over hand toenemen (door de droogte) en niet in kaart zijn.</p>	<p>Wij kennen geen onderzoek waaruit blijkt dat het vanwege de effecten noodzakelijk is om aanvullen beleid op dit punt te ontwikkelen, dan wel hierover in overleg te treden met het waterschap waar deze bevoegdheid onder valt.</p>	-
60.	<p>ASV</p> <p>Met betrekking tot de realisering van de aanvullende strategische grondwatervoorraden (ASV's) bent u van mening dat die op de geschikte plekken gelokaliseerd moeten worden, met zo weinig mogelijk schade voor de natuur. Of dat nu het geval is kunt u niet overzien. U geeft aan dat dit, gelet op de samenhang met het oppervlaktewatersysteem, in samenwerking met de waterschappen in het kader van</p>	<p>Het ontwikkelen van de ASV's in Drenthe is diverse keren besproken in stakeholdersbijeenkomsten. Uit de analyse komt naar voren dat in Drenthe er ruimte is bij een aantal bestaande grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening en in het Hunzedal. Het zoveel mogelijk voorkomen van effecten op de omgeving is hierbij bepalend geweest.</p>	

	Drentse lange termijnvisie Waterbeheer 2040 opgepakt zou moeten worden. U verwijst hier ook naar uw pleidooi voor een watertafel.		
61.	<p>ASV</p> <p>Op p.15 van het Regionaal Waterprogramma staat de uitbreiding van de Beilen, Ruinerwold, Holtien, Dalen en Valtherbos en in het Hunzedal tussen de bestaande winningen Annen en de Groeve al als vaststaand onderdeel van de ASV genoemd. U geeft aan dat zover het bij bekend is het proces van de ASV nog 2 à 5 jaar duurt voordat de ASV is vergund en aangewezen. Uw suggestie is om het als volgt te formuleren: 'De ASV in Drenthe omvat' vervangen door: 'In het kader van de ASV is in Drenthe in onderzoek'.</p>	<p>De aanduiding in het Regionaal Waterprogramma gaat verder dan een aankondiging van onderzoek. Wij geven in het Regionaal Waterprogramma beleidsmatig ruimte voor de uitbreiding van vergunningen en aanpassing van de bescherming in de POV. Wij zullen de formulering daar op aanpassen.</p>	<p>Hoofdstuk 5 onder "Wat doen we nu" de zin: "De ASV in Drenthe omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het uitbreiden van de vergunning voor de bestaande grondwaterwinningen Beilen, Ruinerwold, Holtien, Dalen en Valtherbos. Hiermee ontstaat een strategische reserve van 5 tot 15 miljoen m3/jaar.</i> • <i>Een ASV in het Hunzedal tussen de bestaande winningen Annen en De Groeve met een capaciteit van 4 miljoen m3/jaar"</i> <p>Wijzigen in:</p> <p>"In Drenthe wordt de ASV als volgt ingevuld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het uitbreiden van de vergunning voor de bestaande grondwaterwinningen Beilen, Ruinerwold, Holtien, Dalen en Valtherbos. Hiermee ontstaat een strategische reserve van 5 tot 15 miljoen m3/jaar. Gelijk met de vergunningverlening wordt het grondwaterbeschermingsgebied aangepast (zie hoofdstuk 6)</i> • <i>Het in de POV opnemen van een bescherming voor ASV in het Hunzedal tussen de bestaande winningen Annen en</i>

			<p><i>De Groeve met een capaciteit van 4 miljoen m³/jaar (zie ook hoofdstuk 6)."</i></p> <p>Bijlage 1 het kopje "Inzet ASV" vervangen door: "<u>Aanvullende Strategische Voorraden</u>" en daaronder toevoegen:</p> <p><i>"In de gebieden die we globaal hebben aangeduid als Aanvullende Strategische Voorraad kan een drinkwaterbedrijf een vergunning aanvragen voor een strategische reservering voor de openbare drinkwatervoorziening. Het gaat om een uitbreiding bij de bestaande grondwaterwinningen Beilen, Ruinerwold, Holtien, Dalen en Valtherbos en een nieuwe locatie in het gebied in het Hunzedal tussen de winningen Anne/Breevenen en De Groeve. De daadwerkelijke onttrekking uit een ASV is pas mogelijk na schriftelijke toestemming van gedeputeerde staten voor zover dit niet de vergunning is opgenomen als Niet operationele reserve"</i></p> <p>Vervolgens de zin :<i>"De daadwerkelijke onttrekking uit een ASV is pas mogelijk na schriftelijke toestemming van gedeputeerde staten. Het waterleidingbedrijf moet de</i></p>
--	--	--	---

			<i>noodzaak voor de grondwaterwinning aantonen” schrappen.</i>
62.	<p><i>Bescherming ASV</i></p> <p>Geen opmerkingen bij grondwaterbescherming behoudens een vraag of het wel terecht is om het voorgenomen rijksbeleid voor bestrijdingsmiddelen en meststoffen toereikend te verklaren voor bescherming grondwaterkwaliteit voor toekomstige waterwinning, zeker gelet op de toenemende intensieve teelten, en de nu al gemeten verontreinigingen.</p>	<p>Een bescherming van een ASV-gebied is anders van karakter dan een regulier grondwaterbeschermingsgebied. Omdat er geen puttenveld bekend is, kan niet worden uitgerekend waar het intrekgebied komt te liggen, hoe kwetsbaar de winning is en welke bescherming daarvoor nodig is. Vandaar wordt uitgegaan van een algemene bescherming van het grondwater bij het reguliere grondgebruik. De bescherming van een ASV is er wel op gericht dat er geen ruimtelijke of ondergrondse ontwikkelingen plaatsvinden die het toekomstige gebruik als grondwaterwinning voor de drinkwatervoorziening in de weg staat.</p>	-
63.	<p><i>Veenoxidatie</i></p> <p>U geeft aan dat u bij het onderwerp CO2 vastlegging in veen een concretere stap verwacht. U vraagt dan ook om in het kader van dit waterbeheerprogramma de aanwezigheid van (rest)veen voor de hele Provincie in kaart te brengen en om deze meekoppelkans een plek te geven in de ontwikkeling van een klimaatrobuust watersysteem van Drenthe, inclusief bronnen waaruit dit nu of later betaalbaar en inpasbaar kan worden gemaakt (zoals aansluiten bij het</p>	<p>Zie onze algemene reactie onder D.</p>	<p>Zie het tekstvoorstel onder D.</p>

	in ontwikkeling zijnde systeem van CO2-credits).		
64.	<p>Particulier</p> <p>U vraagt in uw zienswijze aandacht voor vernattingschade als gevolg van de inrichting van het Oude Diep gebied waar de beek natuurlijk wordt ingericht en water wordt vastgehouden, waarbij er volgens u het woongenot ernstig wordt aangetast. De zienswijze is tevens ingediend bij het Ontwerp Waterbeheerprogramma van het waterschap Drents Overijsselse Delta.</p>	<p>Met het Regionaal Waterprogramma Drenthe worden de doelen en ambities van de provincie voor het watersysteem op hoofdlijnen vastgelegd. Het daadwerkelijk uitvoeren van maatregelen zoals genoemd in uw zienswijze vindt plaats in uitvoeringsprojecten met een eigen procedure zoals een daartoe te verlenen vergunning (veelal het waterschap). Op dat moment moeten alle belangen worden gewogen waaronder ook die van uw client.</p>	
65.	<p>Stichting Gezond Water</p> <p>U verzoekt ons om aandacht voor het onnodige en grote gebruik en verlies van lood in het oppervlaktewater, een Zeer Zorgwekkende Stof (ZZS) en zwaar metaal. U geeft aan dat de provincie als coördinerend gezag partijen tot elkaar kan brengen in de planvorming over de sportvisserij en hiermee het onnodige gebruik en verlies van ZZS te voorkomen. U vraagt ons:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Te zorgen voor afstemming in de programma's over de onnodige inbreng van ZZS en zware metalen door de sportvisserij. 	<p>We onderschrijven het feit dat verlies van vislood bijdraagt aan een deel van de emissie van lood naar oppervlaktewater. Binnen de provincie Drenthe komt negatieve beïnvloeding van zowel de oppervlaktewaterkwaliteit als de grondwaterkwaliteit door lood, in tegenstelling tot diverse andere stoffen, niet voor. Daarmee vormt vislood in Drenthe geen prioritair onderwerp binnen de aanpak en de verbetering van de waterkwaliteit.</p> <p>Dat laat onverlet dat aandacht voor vermindering van deze emissiebron wenselijk is. In dat kader is landelijk op 22 mei 2018 de Green Deal Sportvisserij Loodvrij afgesloten</p>	-

	<ul style="list-style-type: none"> • De Waterschappen in Drenthe hun wettelijke taken inzake vislood uit te doen voeren. • Inbreng van ZZS en zware metalen te voorkomen in Natura 2000-gebieden waar de Provincie Drenthe verantwoordelijk voor is. • Een verbod voor het gebruik van vislood op te (laten) nemen in het uit te geven visrecht	<p>door meerdere partners waaronder het Rijk, de Unie van Waterschappen en Sportvisserij Nederland. De Green Deal partners streven ernaar dat het gebruik van vislood in 2027 geheel is gestopt.</p> <p>Wij zien geen aanleiding om in aanvulling op de afspraken uit de Green Deal extra maatregelen te nemen (dan wel door de waterschappen te laten nemen) gericht op het verminderen van het gebruik van vislood.</p>	
--	--	---	--